

20 lat badań koniunktury w sektorze bankowym w Polsce – monografia pokonferencyjna

21 stycznia 2020 r. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie odbyła się konferencja naukowa Instytutu Rozwoju Gospodarczego SGH pt. „20 lat badań koniunktury w sektorze bankowym w Polsce”, objęta honorowym patronatem prezesa Narodowego Banku Polskiego – prof. Adama Glapińskiego. Dwudziesta rocznica rozpoczęcia przez naukowców skupionych wokół IRG badań koniunktury w bankowości polskiej stała się pretekstem do przedstawienia najnowszych badań w tej dziedzinie, które zaprezentowali badacze z SGH oraz innych ośrodków akademickich.

Materialnym efektem konferencji jest monografia wieloautorska pod redakcją Stanisława Kluzy i Konrada Walczyka. Na książkę złożyło się dziesięć oryginalnych artykułów – w tym osiem wygłoszonych w formie referatu podczas konferencji – o tematyce bezpośrednio związanej z problemami towarzyszącymi pomiarom koniunktury gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem sektora bankowego.

W rozdziale zatytułowanym „Diagnozowanie kondycji gospodarki polskiej w badaniach IRG SGH” Elżbieta Adamowicz i Joanna Klimkowska z SGH wykazały przydatność publikowanych przez IRG barometrów koniunktury dla prognozowania zmian sytuacji w gospodarce. Badania własności diagnostycznych i prognostycznych różnych wersji barometrów pozwoliły w szczególności na wyodrębnienie dobrych formuł alternatywnych oraz wskazanie wariantów o najgorszych własnościach.

W rozdziale pt. „Polski sektor bankowy w latach 1999-2019 w świetle badań koniunktury w bankowości” Krzysztof Kluza (SGH) dokonał analizy historycznej zmian sytuacji w polskim systemie bankowym, wyróżniając cztery etapy jego rozwoju, a także skonstruował wskaźniki wyprzedzające, na podstawie których wskazał na istotne uzależnienie koniunktury w sektorze bankowym od otoczenia makroekonomicznego.

W rozdziale zatytułowanym „Wskaźniki koniunktury w bankowości a determinanty cyklu finansowego i gospodarczego”, autorstwa Moniki Dędys i Anny Gutkowskiej z SGH, przedstawiono wyniki badań – przy wykorzystaniu przełącznikowych modeli Markowa – analizujących jak wielkości realne są odzwierciedlane we wskaźnikach koniunktury w bankowości IRG. Uzyskane rezultaty wskazały na występowanie stosunkowo dużej zgodności faz wyodrębnionych w oparciu o wskaźnik koniunktury z tymi, które wyznaczono na podstawie wartości dodanej brutto sektora finansowego i ubezpieczeniowego.

W rozdziale pt. „Determinanty prowadzenia działalności w sektorze bankowym w świetle wyników badania metodą testu koniunktury” Robert Skikiewicz z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu dokonał identyfikacji prawidłowości w zakresie kształtowania się czynników prowadzenia działalności w sektorze bankowym, a także przeprowadził analizę zależności między determinantami prowadzenia takiej działalności a kondycją gospodarczą kraju i sytuacją na rynku bankowym.

W rozdziale zatytułowanym „Predyktywność wybranych szeregów czasowych testów koniunktury w bankowości” Marcin Idzik i Mariusz Hamulczyk z SGGW wykazali, że statystycznie istotny wpływ koniunktury bankowej na koniunkturę ogólnogospodarczą wykazują indeks rynku kredytowego, wskaźniki rynku kredytowego gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, wskaźnik sytuacji ekonomicznej banków oraz wskaźnik oceny kredytów mieszkaniowych.

W rozdziale pt. „Wskaźniki koniunktury na polskim rynku kredytów konsumpcyjnych” Waldemar Rogowski i Konrad Walczyk z SGH zaprezentowali zalety skonstruowanych specjalnie dla Biura Informacji Kredytowej wskaźników sygnalizujących zmiany popytu na kredyt i zmiany w ich spłacalności. Bazując na danych dotyczących struktury rynku kredytów konsumpcyjnych pozyskanych przez BIK, Autorzy opracowali indeksy, których zadaniem było określenie dynamiki popytu na kredyty osób prywatnych w Polsce oraz przedstawienie, jak polskie gospodarstwa domowe spłacają kredyty zaciągnięte w instytucjach finansowych.

W rozdziale zatytułowanym „Uwarunkowania doboru próby w badaniu koniunktury w sektorze bankowym i instytucji finansowych” Radosław Cholewiński i Stanisław Kluza z SGH zaproponowali możliwe kierunki zmian w metodyce badania koniunktury w sektorze finansowym, które zdaniem autorów są niezbędne ze względu na statystyczną jakość analiz, a jednocześnie uwzględniają i dostosowują procesy badawcze do ewolucyjnych przemian w sektorze bankowym i finansowym w Polsce. Proponowana zmiana miałaby polegać w szczególności na objęciu badaniem niebankowych instytucji finansowych, w tym towarzystw ubezpieczeniowych, domów maklerskich i funduszy inwestycyjnych.

W rozdziale pt. „Ewolucja wybranych charakterystyk demograficznych populacji kredytobiorców w Polsce na przestrzeni ostatnich 15 lat” Tomasz Chmielewski z SGH dokonał analizy zależności pomiędzy wysokością dochodów gospodarstw domowych i prawdopodobieństwem, że zdecydują się zaciągnąć kredyt mieszkaniowy. Analizując strukturę gospodarstw domowych pod względem typu biologicznego, liczby osób w gospodarstwie, głównego źródła utrzymania oraz miejsca zamieszkania, autor doszedł do

wniosku, że istnieje wyraźna różnica pomiędzy gospodarstwami domowymi, które zaciągają kredyty na cele mieszkaniowe, a tymi, które finansują z kredytów wydatki na inne cele.

W rozdziale zatytułowanym „Ekonomiczne skutki regulacji kredytu dla gospodarstw domowych. Przykład regulacji mającej na celu ograniczenie dostępu do kredytu dla gospodarstw domowych o wysokim profilu ryzyka” Piotr Białowolski (Harvard TH School of Public Health) poddał analizie regulacje, które optymalizowałyby dostęp do rynku kredytowego gospodarstwom domowym o różnych profilach ryzyka, a także podjął próbę przedstawienia czynników, które determinują wielkość strat ponoszonych przez uczestników wymiany rynkowej w warunkach regulacji.

W rozdziale pt. „Political Contestability in Monetary Policy under Inflationary Targeting Regime: Case Study of Monetary Policy in Poland in 2003-2012” Sebastian Stolorz (Bank Światowy) dokonał analizy polityki pieniężnej prowadzonej w latach 2003-2012 przez polską Radę Polityki Pieniężnej. Podejmując się tematyki politycznego cyklu koniunkturalnego, Autor przeanalizował wpływ otoczenia instytucjonalnego na zasadniczy cel polityki pieniężnej, jakim jest strategia bezpośredniego celu inflacyjnego.

Monografię wieńczy zapis debaty otwierającej konferencję jubileuszową, poświęconej zagadnieniom związków między sektorem finansowym w Polsce a sytuacją w polskiej gospodarce. W debacie wzięli udział przedstawiciele środowiska naukowego, instytucji publicznych i praktycy gospodarczy z komercyjnych instytucji finansowych.

opracowanie: *Grzegorz Konat*

Warszawa, 24 czerwca 2020 r.